

Пројекат: GEF DYNA- Хидроморфологија Дунавског слива и рестаурација река

Оквир за управљање питањима заштите животне средине и социјалним питањима

1. Увод

Пројекат DYNA има за циљ да ојача интегрисани и координисани приступ у обнављању река и очувању биолошке разноврсности као одговор на притиске хидроморфолошких измена у сливу Дунава са фокусом на пет земаља (Босна и Херцеговина, Молдавија, Црна Гора, Србија, и Украјине). Овај циљ ће се постићи кроз 4 међусобно повезане компоненте:

- Усклађивање регионалних приступа за смањење хидроморфолошких притисака;
- Подршка државама у примени планова управљања сливом Дунава;
- Демонстрациони пилот пројекти за обнављање река у сливу Дунава;
- Размена знања и ефикасан мониторинг и евалуација пројекта.

Компонента 3 пројекта DYNA обухватаће припрему једног прекограничног пилот пројекта и три национална пилота пројекта, који ће за циљ имати демонстрацију мера смањења хидроморфолошких притисака као и развој интегрисаних приступа у планирању управљања сливовима и у управљању ризицима од поплава. Кроз спровођење пилот пројекта ће се приказивати добре праксе управљања речним сливом са фокусом на смањење притисака насталих услед хидроморфолошких измена, а истовремено ће се допринети повећању националних капацитета у развоју и имплементацији сличних пројекта.

Један од пилота који је изабран за реализацију је пројекат „Обнављање реке Караш.“ Караш је лева притока Дунава дуга 110 km која протиче кроз Банат у Румунију и Србији, а настаје у Карпатима, у близини Анина у Румунији.

Циљ пилота је да обнови повезаност и континуитет реке и да кроз дизајнирање и изградњу рибљих стаза (прелаза за рибе) унапреди услове за очување популација рибе и других акватичних организама. Предложене пилот активности ће укључивати израду студија изводљивости за сваку од три предложене локације (преграде које онемогућавају несметану миграцију риба) које би резултирале најприкладнијим решењима за изградњу рибљих стаза како би се омогућила несметана узводна миграција риба и унапредило стање њихових популација. За једну од локација која ће бити изабрана у каснијој фази, пројектне активности ће такође укључивати припрему техничке документације потребне за добијање дозволе за изградњу и изградњу рибље стазе у складу са резултатима студије изводљивости. Детаљна техничка спецификација рибље стазе зависиће од студије изводљивости која ће узимати у обзир све специфичности укључујући и оне везане за квалитативни и квантитативни састав фауне риба и њихову миграцију.

Специфичне активности које ће се спроводити су:

1. Студије изводљивости за мере рестаурације на сва три локалитета:

- 1.1. Прикупљање релевантних података о коришћењу земљишта, власништво над земљиштем и другим законским и административним условима
- 1.2. Спровођење основних техничких мерења за потребе студије изводљивости
- 1.3. Израда студија изводљивости за сва три локалитета
- 1.4. Избор једног локалитета за имплементацију (изградњу)

2. Фаза планирања и пројектовања за одабрани локалитет:

- 2.1. Спровођење детаљних техничких мерења: геодетски снимак, узорковање седимената, мерење брзине итд.
- 2.2. Израда идејног решења у складу са локалним условима и са проценом утицаја на животну средину
- 2.3. Прибављање грађевинске дозволе

3. Фаза изградње

- 3.1. Грађевински радови (спровођење мера рестаурације)

4. Фаза биомониторинга (мониторинг риба и осталих релевантних елемената биодиверзитета)

- 4.1 Израда стандарда за мониторинг
- 4.2 Теренска истраживања за потребе утврђивања нултог стања (пре изградње)
- 4.3 Теренска истраживања (праћења) након изградње

5. Развој пројекта за друга два локалитета са средњорочним планом за изградњу рибље стазе

- 5.1. Консултације са главним заинтересованим странама: власницима земљишта, локалном управом и одговорним институцијама о могућим решењима
- 5.2. Препорука могућих решења и сценарија за изградњу рибље стазе
- 5.3. Израда средњорочног плана за изградњу рибље стазе

2. Циљеви и методологија Оквир за управљање питањима животне средине и социјалним питањима

Припрема овог Оквир била је неопходна у складу са стандардним, интерним процедурама Светске организације за природу (WWF) како би се идентификовали еколошки и социјални ризици и утицаји предложеног пилот пројекта и дефинисале мере за управљање њима. Оквир има за циљ да изнесе принципе, поступке и мере ублажавања у погледу утицаја на животну средину и друштво који су

повезани са пројектом у складу са законима и прописима Републике Србије и стандардним процедурама WWF-а.

Будући да ће се прецизан обим активности које ће се спровести у оквиру пилот пројекта, одредити тек током фазе имплементације, социјални и еколошки утицаји специфични за предложену локацију у овој фази не могу бити прецизно одређени. Због тога развој плана управљања еколошким и друштвеним ризицима и утицајима овог пројекта тренутно није изводљив. Из тог разлога се приступа изради оквира који је неопходан да би се утврдиле процедуре за решавање потенцијалних штетних друштвених и еколошких утицаја који могу настати током пројектних активности. Планови управљања ризицима за локацију биће развијени накнадно, током имплементације пројекта, а у складу са упутствима која пружа овај Оквир.

Генерално, очекивани утицаји предложених активности на животну средину и друштво су позитивни, а негативни утицаји су привремени, специфични за локацију, реверзибилни и могу се лако ублажити. С обзиром на то, пилот пројекат на Карашу је класификован је као пројекат „катеорије Б“ у оквиру Меморандума о категоризацији еколошких и социјалних заштитних процедура WWF-а.

Оквир је припремљен на основу следећих информација: (1) Техничка документација коју је пружила WWF Adria; (2) Преглед свих стандардних процедура и закона, прописа и политика Републике Србије о проценама утицаја на животну средину и друштво; (3) радионице и консултативни састанак са заинтересованим странама које је организовала WWF Adria током 2018. године у Јасенову, Белој Цркви и Вршцу; и (4) Састанци и разговори са заинтересованим странама, вођени током посебне мисије за потребе израде овог Оквира у јануару 2019. године.

3. Политике заштите животне средине и социјалне политике, прописи и смернице

Пројекат подлеже законима и прописима Републике Србије и стандардним интерним процедурама WWF-а. У случајевима неподударности, за потребе имплементације овог пројекта, примењиваће се принципи и процедуре WWF-а када су оне строже или прецизније дефинисане.

Важећи закони Републике Србије који могу бити релевантни за пројекат укључују законе који регулишу управљање и заштиту вода (нпр. Закон о водама и Национални програм заштите животне средине), управљање земљиштем и експропријацију (нпр. Закон о експропријацији), управљање животном средином (Закон о процени утицаја на животну средину) и приступ информацијама од јавног значаја и учешће јавности.

Политике WWF-а везане за заштитне процедуре које су релевантне за овај пројекат су следеће: Политика управљања утицајима и ризицима на животну средину и друштво; Политика заштите природних станишта; Политика о пресељењу; Политика о систему одговорности и система подношења жалби; као и општи стандарди о здрављу и безбедности на раду и у заједници и о енергетској ефикасности.

Генерално, закони, политике и смернице Републике Србије (РС) у складу су са стандардима за заштиту животне средине и социјалне заштите WWF-а. Међутим, постоји неколико разлика између два система, као што је наведено у наставку. У свим случајевима неслагања током имплементације овог пројекта, захтеви WWF-а ће превладати над законима и прописима РС.

У погледу утицаја на животну средину, нема директних контрадикција између закона и прописа РС и процедура WWF-а, осим што су захтеви последњих обимнији. На пример, стандардне процедуре WWF-а захтевају детаљну еколошку и друштвену анализу утицаја одређених пројектних активности пре него што се активност формално одобри и уплате било каква средства. Ови захтеви нису дефинисани законима РС који регулишу заштиту животне средине. Све пројектне активности требале би у потпуности да буду у складу са законима који регулишу процену утицаја на животну средину, као и са процедурама и мерама ублажавања прописаних у овом Оквиру. У случају да су захтеви WWF-а, строжи или детаљнији од законодавства и политика РС, први ће се примењивати на све пројектне активности.

Када су у питању социјални утицаји, примарне разлике између закона и прописа РС и стандарда WWF-а односе се на статус неформалних носиоца права и неформалну употребу земљишта, као и на посвећеност процесима партиципативног одлучивања. Прво, према процедурама WWF-а, сви корисници земљишта и природних ресурса (укључујући људе који немају формално законско власништво или права коришћења) имају право на неки облик помоћи или компензације ако пројекат негативно утиче на њихове животне потребе. Закони РС у таквим случајевима признају могућност надокнада само за власника земљишта или формалне кориснике. Друго, процедуре WWF-а захтевају опсежне консултације у заједници као део израде различитих докумената о заштитним мерама и током пројектних активности. Закони РС не укључују сличне захтеве.

4. Институционални оквир

За спровођење пилот пројекта на реци Караш биће потребна координација између неколико институција. Сарадња институција и организација на имплементацији пројекта предвиђа се на следећи начин:

Међународна комисија за заштиту Дунава ICPDR: биће одговорна за целокупно извршење пројекта и председаваће управним одбором пројекта. ICPDR ће бити одговоран за достављање свих извештаја GEF агенцији (техничких и финансијских). ICPDR ће бити одговоран и за ангажовање и надзор менаџера пројекта.

WWF Adria: биће одговорна за целокупно управљање и надзор пилот активности; координација свих активности и пружање услуга спољних институција.

Институт за водопривреду Јарослав Черни: Институт има дугогодишње искуство у раду са различитим пројектима на реци Караш, а између осталог био је ангажован и на изради идејног решења за уређење реке Караш. Предложене пилот активности ће се примарно састојати од студија изводљивости за сваки од три локалитета. Као такве, ове активности не захтевају прибављање посебних дозвола или одобрења од надлежних институција. Ове студије изводљивости ће израђивати Институт за водопривреду Јарослав Черни, који је уједно и покретач идеје за пилот

подручје Караш. Пошто је Институт превасходно оријентисан ка истраживању, за изградњу рибље стазе на локалитету ће бити потребно ангажовати посебну организацију која ће бити изабрана на основу налаза студије изводљивости.

Јавно водопривредно предузеће Воде Војводине: Ово предузеће има богато искуство у извођењу и надзору грађевинских и хидротехничких радова, као и у изради свих техничких документација које су неопходне за добијање грађевинских дозвола. Из тог разлога пројектни тим намерава да управљање и надзор грађевинских радова на пројектној локацији препусти овом јавном предузећу.

Пројектни тим ће такође ангажовати Покрајински завод за заштиту природе из Новог Сада у припреми студија изводљивости и других повезаних истраживачких активности.

5. Очекивани утицаји на животну средину и друштво и мере ублажавања

Пилот пројекат на реци Караш укључиће студије изводљивости које би идентификовале најприкладнија решења за изградњу рибљих стаза како би се омогућила миграција рибе узводно и побољшали услови за њихове популације. За једно од локација које ће бити изабране у каснијој фази, пројектне активности ће такође укључивати припрему техничке документације потребне за пробављање грађевинске дозволе и изградњу рибље стазе у складу са налазима студије изводљивости. Дизајн и техничка спецификација рибље стазе зависиће и од локалних специфичности фауне риба и начина њихове миграције који ће такође бити обрађени у студији изводљивости.

Очекује се да ће утицаји пилот пројекта бити претежно позитивни. Мањи и локални негативни утицаји на животну средину могу обухватати следеће:

Фаза припреме студија изводљивости

Први део активности састојат ће се од истраживања и припреме студија изводљивости и неће имати негативних утицаја на животну средину. Утицаји на приступ земљишту и коришћење се такође не очекују.

Фаза изградње

На основу налаза студија изводљивости биће изабран један локалитет за спровођење грађевинских радова и изградњу рибљег прелаза. Очекује се да ће штетни утицаји на животну средину или друштво као резултат ових активности бити мањи и привремени.

Неповољни утицаји на животну средину који би се могли очекивати током радова на изградњи рибљих стаза су привремени и могу укључивати мање загађење воде и земљишта, буку, одлагање отпада, краткотрајно угрожавање флоре и фауне и ризике по здравље и сигурност. Очекује се да ће ови утицаји бити локални, привремени и могу се лако ублажити. Потенцијални утицаји на животну средину и неке препоручене мере ублажавања приказане су у табели испод.

Неповољни социјални утицаји. Сви грађевински радови биће изведени на земљишту које је у власништву државе и не очекује се значајан утицај на квалитет живота локалног становништва јер

није предвиђена већа градња. На овом подручју нема насеља, али се бар једна од потенцијалних локација (Јасеново) користи за рекреативни риболов, пливање, излетишта, културне догађаје итд. Надаље, за приступ градилишту на другим локацијама (нпр. Стража) може бити потребан прелаз преко неких парцела у приватном власништву. Из тог разлога мали и краткотрајни социјални утицаји могу укључивати ограничење приступа рекреацијским зонама и потребу проласка кроз земљиште у приватном власништву како би се приступило градилишту. Да би се ублажили ови утицаји, грађевински радови би требало да се изводе када се рекреативне површине не користе (или најмање користе). Писмени захтев за приступ треба да буде достављен приватним власницима земљишта којима ће бити потребно приступити током грађевинских радова, а сви штетни утицаји радова треба да буду сведени на минимум. Потенцијални социјални утицаји и неке препоручене мере ублажавања описане су у табели на крају текста.

Иако овај Оквир оцртава потенцијалне штетне утицаје и опште мере ублажавања, у каснијој фази пројекта након одабира локације на којој ће се реализовати изградња рибље стазе мораће се израдити План управљања животном средином. План ће се ослонити на специфичне услове локације и разматрати ризике које могу произаћи из изабране методе изградње. Укључиће мере ублажавања специфичне за локацију и захтеве за надгледање које ће морати да предузму извођачи радова. Мере ублажавања које ће бити прописане Планом обухватају мере које ће умањити ризике, које би могли утицати на здравље и безбедност радника и становништва; мере које се односе на загађење земљишта и воде од нафте и горива, буке, квалитета ваздуха (прашине), ископавање материјала и одлагање вишка земље и других материјала; итд.

WWF Adria ће бити у обавези да одреди особе одговорне за надзор спровођења Плана. За наведене активности мора се одредити и одговарајући буџет.

6. Поступци за одређивање и управљање утицајима на животну средину и друштвеним утицајима

Следеће активности неће бити финансиране из пројекта DYNA: (1) Активности које укључују набавку или употребу било којих пестицида категорисаних као I A, I Б или II од стране Светске здравствене организације; (2) активности за које је потребан откуп приватног земљишта; (3) активности које захтевају физичко расељавање лица из својих домова или правних послова, без обзира на власништво; (4) активности које укључују вађење камена и рударство; и (5) активности које укључују комерцијалну сечу дрвета.

Пре започињања било које пројектне активности, извођач би требало да попуни детаљне информације о активности и њеној специфичној локацији у Упитнику за идентификацију утицаја и заштитних мера. Први део овог обрасца садржи основне информације о активности; Део 2 заснован је на стандардима WWF-а и важећим законима и прописима РС. Институција одговорна за имплементацију мора одговорити на упитник, дати опште закључке о главним утицајима предложене активности на животну средину и заједницу, навести потребне дозволе или одобрења и одредити да ли је потребно припремити било какве додатне процене или документа.

Питања која се сматрају делом овог еколошке и друштвене провере укључују следеће: (1) Потреба за набавком земљишта; (2) утицаји на животну средину (нпр. прашина, бука, дим, вибрације тла, загађење, поплаве, губитак или оштећење природног станишта); (3) друштвени утицаји: идентификација рањивих група, утицаји на ресурсе заједнице, утицаји на средства за живот и социо-економске активности, ограничења приступа природним ресурсима, конфликти у коришћењу земљишта, итд; и (4) питања здравља и сигурности (како за раднике, тако и за локално становништво).

Формат ове провере треба да буде спроведен од стране институције одговорне за спровођење радова и прегледан од стране WWF Adria. Ако се кроз процес провере покаже да је неопходно спровести додатна оцењивања или израдити додатне документе о заштитним мерама, то је у обавези да спроведе институција одговорна за извођење радова.

WWF Adria ће прегледати припремљене анализе и провере, упоредити их са важећим стандардима и условима те дефинисати додане услове уколико су потребни.

7. Смернице за развој Плана управљања ризицима за животну средину и друштво

У случају да се процесом провере утицаја на животну средину и друштво идентификују негативни утицаји као резултат одређених пројектних активности, субјекти који спроводе би требало да развију План управљања ризицима за дату локацију и активност. План треба припремити прије започињања пројектне активности и пажљиво следити смернице дате у овом Оквиру.

8. Мониторинг

Усклађеност пројектних активности на реци Караш са овим Оквиром ће детаљно надгледати разни ентитети након одабира локације за спровођење пилот пројекта и започињања грађевинских радова.

Мониторинг на нивоу пројекта. Укупну одговорност за спровођење Оквира и за надгледање поштовања активности заштите животне средине пројекта сноси WWF Adria, која ће надгледати спровођење свих активности на терену и осигурати њихову усклађеност са Оквиром. WWF Adria ће такође пружити извршном ентитету (Јавно водопривредно предузеће) техничку подршку у спровођењу еколошких и друштвених провера и припреми планова управљања ризицима и било које друге потребне документације. Такође ће надгледати механизам за решавање притужби на имплементацију пројекта и оцењивати његову ефикасност (тј. у којој мери се притужбе решавају на брзи и задовољавајући начин).

Надзор на нивоу активности на терену: Јавно водопривредно предузеће, која је извршни ентитет, пажљиво ће надгледати све активности на терену и осигурати да су у потпуности у складу са Оквиром и условима који су укључени у документацију која су издале надлежне институције РС.

Јавно водопривредно предузеће је такође у потпуности одговорно за усклађеност свих спољних добављача и пружалаца услуга са захтевима заштите који су наведени у Оквиру и Плановима управљања ризицима. Након почетка грађевинских радова, извршилац ће WWF Adria-и достављати месечне извештаје о надзору. Исплата пројектних средстава за имплементацију пројекта зависиће од њихове пуне сагласности са захтевима заштитних мера.

WWF Adria може обављати ненајављене посете ради надгледања усаглашености на пројектним локацијама и ради праћења поштовања услова заштите животне средине и других одредби заштитних мера наведених у Оквиру или прописаних у законодавству РС. Као део таквог праћења, WWF Adria може издати препоруке и услове за исправке недостатака.

9. Жалбени поступци

Спровођење пилот пројекта на реци Караш може имати утицаја на заједнице и појединце који бораве у близини пројектне локације. Стога постоји потреба за ефикасним механизмом за решавање жалби који прикупља и одговара на упите, предлоге, забринутости и жалбе заинтересованих страна. Овај механизам ће бити саставни део пројекта и помоћи ће WWF Adria и Јавном водопривредном предузећу у препознавању и решавању потреба локалних заједница.

Овим механизмом управљаће WWF Adria у координацији са Јавним водопривредним предузећем. WWF Adria ће бити задужена за функционисање, а Јавно водопривредно предузеће ће одредити особу која ће бити одговорна за прикупљање и обраду притужби које се односе на активности на пројектној локацији. Механизам ће функционисати у складу са смерницама наведеним у овом Оквиру.

10. Обавештавање и укључивање заинтересованих страна

Све заинтересоване стране и релевантни актери биће обавештени о захтевима и обавезама проистеклим из овог Оквира. Овај оквир ће бити доступан на интернет страницама Јавног водопривредног предузећа и WWF Adria. Папирне копије Оквира биће постављене на одговарајућим јавним локацијама у Јавном водопривредном предузећу. Компанија ће бити одговорна за подизање свести заједнице у вези са захтевима Оквира, а такође ће осигурати да су сви спољни извођачи и пружаоци услуга у потпуности упознати са Оквиром и другим документима о заштитним мерама.

Током спровођења грађевинских активности, Планови управљања ризиком који се односе на пројектне активности припремају се уз консултације са заинтересованим странама и објављују свим актерима пре финализације концепта пројекта. Нацрте планова прегледа и одобрава WWF Adria.

11. Буџет

Трошкови имплементације Оквира, укључујући све трошкове који се односе на компензацију људима погођеним пројектима, биће у потпуности покривени из буџета пилот пројекта на реци Караш. WWF Adria, која ће бити задужена за координацију и надзор свих пилот активности, у обавези је да именује за надзор над захтевима и условима заштите, а у складу са тим и да определи одговарајући буџет.

Негативни утицаји	Мере ублажавања	Одговорна организација
Утицаји на животну средину		
<p>Загађење земљишта</p> <ul style="list-style-type: none"> • Деградација земљишта. • Загађивање околног земљишта емисијом гасова или прашине из транспортних возила / грађевинских машина. • Контаминација изазвана привременим градилиштима, привременим путевима или одлагањем отпада. • Загађење избацивањем отпадних вода са градилишта у земљиште. 	<ul style="list-style-type: none"> • Заштита земљишта на нагибима (утврђивањем или коришћењем вегетације). • Означивање простора за одлагање земљишта и материјала, при чему је горњи слој земљишта издвојен и сачуван за каснију санацију. • Коришћење материјала за обнављање деградираних подручја • Испуштање вода само на локацијама које су за то предвиђене. 	<p>Извођач и ЈВП</p>
<p>Загађење вода</p> <ul style="list-style-type: none"> • Испуштање и одлагање разног отпадног материјала на градилишту и током процеса изградње (течности, честице и чврсти отпад) на обале или директно у корито реке доводи до ширења загађења дуж водотока. • Испуштање отпадних воде са градилишта у водотоке. • Отпадни материјал, механичко уље, гориво итд., могу се дистрибуирати неисправним грађевинским машинама и возилима или непажњом запослених. • Лоцирање машина, привремених складишта грађевинског материјала у близини река или површинских водотока. 	<ul style="list-style-type: none"> • Осигуравање да се у воду не испуштају загађивачи, отпад или нафта. • Постављање преграда дуж река и дуж обала ради филтрирања еродираних седимената • Заштита земљишта на нагибима (утврђивањем или коришћењем вегетације) • Суседна влажна и мочварна подручја морају бити заштићени од испуштања отпадних вода са градилишта. 	<p>Извођач и ЈВП</p>
<p>Одлагање отпада</p> <ul style="list-style-type: none"> • Загађење проузроковано неодговарајућим управљањем отпадом. 	<ul style="list-style-type: none"> • Локације и начини сакупљања и збрињавања отпада ће бити јасно одређене за све врсте отпада које се очекују на градилишту. • Минералне сировине и земљиште прикупљени током грађевинских радова морају бити одвојене од другог 	<p>Извођач и ЈВП</p>

	<p>отпада, течног и хемијског отпада и чуване на одговарајући начин.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Отпад настао на градилишту ће бити депонован на одговарајући начин и од стране лица лиценцираних за те активности. • Отпад се не сме спаљивати на градилишту или око њега. • 	
<p>Ваздух</p> <ul style="list-style-type: none"> • Грађевински радови могу резултирати повећаном концентрацијом загађујућих материја, пре свега прашине и издувних гасова из возила (машине које су ангажоване на извођењу радова). • суспендоване честице (прашина) које ће се подићи са транспортних путева када се користе за превоз машина или за пролазак камиона. 	<ul style="list-style-type: none"> • • Извођач мора да предочи доказ усаглашености са емисијским стандардима. • Влажење извора прашине како би се смањила сметње околном становништву. • Контрола брзине возила ради смањења суспензије прашине на путу. • Уклањање отпадног материјала у окружењу да би се смањила прашина. 	Извођач и ЈВП
<p>Бука</p> <ul style="list-style-type: none"> • Присуство људи и извођење радова на локацији, кретање возила и рад механизације. 	<ul style="list-style-type: none"> • • Кретање возила у одговарајућим периодима дана • Избегавајте ноћне грађевинске активности и придржавајте се локалних прописа о радним временима 	Извођач и ЈВП
<p>Флора и фауна</p> <ul style="list-style-type: none"> • Грађевински радови могу проузроковати привремено узнемиравање фауне риба и других дивљих животиња. • Емисије из камиона и грађевинских машина могу имати негативне утицаје на вегетацију око градилишта. 	<ul style="list-style-type: none"> • • Консултације са WWF Adria, Покрајинским заводом за заштиту природе и Институтом за водопривреду Јарослав Черни како би се осигурало да одабрани начин изградње не утиче негативно на биолошку разноликост рибе и остале дивље животиње. • Минимизирање свих нивоа емисија, избегавање коришћења тешких машина 	Извођач и ЈВП
<p>Утицај на климу</p> <ul style="list-style-type: none"> • Пројектне активности неће имати негативног утицаја на климу 		

<p>Здравље и сигурносни ризици</p> <ul style="list-style-type: none"> • Запослени на градилишту као и локално становништво могу бити изложени здравственим и сигурносним ризицима токо процеса изградње 	<ul style="list-style-type: none"> • Обавештавање јавности о радовима одговарајућим обавештењем у медијима и / или на јавно доступним местима (укључујући место извођења радова). • Постизање формалног договора са извођачем да ће се сви радови изводити на сигуран и дисциплинован начин дизајниран да минимизира утицај на суседно становништво и животну средину. • Постизање формалног договора са извођачем да ће здравствени и безбедносни услови запослених бити у складу са међународном добром праксом (шлемови, по потреби маске и заштитне наочаре, појасеви и заштитне чизме). • Постављање одговарајућа сигнализације на локацији која ће обавештавати запослене о кључним правилима и прописима и контакт бројеве за хитне случајеве. • Обезбедити неопходна медицинске услуге средства за збрињавање на локацији за било које хитне случајеве, кроз сарадњу са локалним здравственим организацијама. • Обезбедити редовно снабдевање питком водом и санитарне чворове за запослене. 	<p>Извођач и ЈВП</p>
<p>Друштвени утицаји</p>		
<p>Утицај на насеља, становништво и средства за живот</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ограничавање приступа рекреативним зонама (за риболов, пливање итд.) • Пролазак кроз земљиште у приватном власништву ради приступа градилишту 	<ul style="list-style-type: none"> • Обезбедити правовремено обавештавање јавности у вези са планираним радовима • Извођење грађевинских радова изван рекреативне сезоне или када је употреба рекреативних површина смањена • Направити формални договор са приватним власницима земљишта за приступ градилишту онако како је то прописано националним законодавством • Минимизирати узнемиравање локалног становништва грађевинским радовима поштујући горе наведене препоруке. 	

